

POSTANOWIENIE

29 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 29 stycznia 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa P.M. i J.M.

przeciwko Bankowi w W.

o zapłatę i ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 5 listopada 2024 r., II Ca 1704/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od Banku z siedzibą w W. Oddział w P. na rzecz P.M. i J.M. po 1 350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30 czerwca 2023 r. Sąd Rejonowy w Stargardzie po rozpoznaniu sprawy z powództwa P.M. i J.M. przeciwko Bankowi z siedzibą w W. Oddział w P. o zapłatę i ustalenie, zasądził od pozwanego na rzecz powodów 74.546,61 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot: 70.000,00 złotych od

dnia 1 lipca 2020 r. do dnia zapłaty; 4.546,61 złotych od dnia 25 maja 2021 r. do dnia zapłaty (pkt I); ustalił nieistnienie pomiędzy stronami stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu nr [...] z dnia 24 lipca 2009 r. (pkt II); obciążył pozwanego w całości kosztami postępowania (pkt III lit. a-c).

Wyrokiem z 5 listopada 2024 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację pozwanego (pkt I) i zasądził od niego na rzecz powodów koszty postępowania apelacyjnego (pkt II).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c. oraz art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 358 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 56 k.c., a także zwrócił uwagę na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, które ujął w formie następujących pytań:

- „Czy możliwe jest ustalenie nieważności umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej wskutek uznania przez Sąd za niedozwolone postanowień umowy kredytu dotyczących sposobu ustalania kursu waluty obcej poprzez odesłanie do tabeli kursowej stosowanej przez bank, jeżeli po ich usunięciu treść umowy nie wykracza poza granice swobody umów w rozumieniu art. 353¹ k.c. ani nie jest sprzeczna z treścią art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw?”;

- „Czy przepis art. 358 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy (tj. w brzmieniu z 25 września 2009 r.) może zostać zastosowany jako przepis dyspozytywny w miejsce postanowień umowy i regulaminu wyeliminowanych ze stosunku prawnego z powodu ich nieważności lub abuzywności?”.

W odpowiedzi powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu

Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów potwierdzających skuteczne wykazanie, że w sprawie zachodzą przesłanki ujęte w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wskazane przez skarżącego kwestie były w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, który szczegółowo i wyczerpująco rozstrzygnął analogiczne zagadnienia. Dodatkowo należy dostrzec, że skarżący nie sporządził skargi kasacyjnej w sposób prawidłowy, ponieważ przepisy prawne i jednostki redakcyjne przywołane w zakresie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie są w pełni skorelowane z podstawami kasacyjnymi skargi.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do przywołanej przez skarżącego przyczyny kasacyjnej w postaci potrzeby wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, należy stwierdzić, że sugerowana przez skarżącego możliwość uznania spornych klauzul za indywidualnie negocjowane stoi w sprzeczności z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w toku instancji, ponieważ zakłada, że powodowie (konsumenci) mieli możliwość ich negocjacji lub wybrania spośród kilku alternatywnie przedstawionych propozycji postanowień. Tymczasem w sprawie ustalono, że powodowie nie mieli realnej możliwości oddziaływania na treść tych klauzul. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla zrealizowania przesłanki rzeczywistego wpływu konsumenta na treść postanowień umownych konieczne jest zaś udowodnienie wspólnego ustalenia ostatecznego brzmienia klauzuli, w wyniku rzetelnych negocjacji w ramach, których konsument miał realny wpływ na treść określonego postanowienia umownego, chyba że zostało ono sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 marca 2019 r., I CSK 462/18). Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że dokonanie

przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank – co okazało się niemożliwe w okolicznościach badanej sprawy – nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., ponieważ nie świadczy o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22, postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 września 2023 r., I CSK 6388/22, z 5 października 2023 r., I CSK 420/23, z 9 sierpnia 2024 r., I CSK 1807/23 i z I CSK 1849/23).

Nieprawidłowe są także twierdzenia skarżącego, który wskazuje na możliwość dalszego obowiązywania łączącej strony umowy przy zastosowaniu średniego kursu NBP dla waluty obcej. Wadliwość przyjętej przez skarżącego oceny prawnej potwierdza bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego, w tym przede wszystkim pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC z 2024 r., nr 12, poz. 118). W orzeczeniu tym wyjaśniono m.in., że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej, stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponadto Sąd Najwyższy przesądził także, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego lub indeksowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Przechodząc do oceny zagadnień prawnych przywołanych przez skarżącego w ramach pierwszej przyczyny kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), należy ponownie dostrzec wadliwość sporządzonej skargi wobec braku pełnej korelacji pomiędzy przepisami prawnymi powołanymi w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania a podstawami kasacyjnymi skargi (por. art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Wobec związania podstawami kasacyjnymi – z zastrzeżeniem nieważności postępowania – Sąd Najwyższy nie mógłby w konsekwencji zrealizować publicznoprawnych funkcji wynikających z przyczyn kasacyjnych, które nie znajdują odzwierciedlenia w podstawach skargi.

Niezależnie od powyższego, przedstawione zagadnienia prawne nie są nowe i zostały już wszechstronnie rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie.

Jak wyjaśniono wyżej, Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii, czy bez dotkniętych abuzywnością klauzul przeliczeniowych, umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej może nadal obowiązywać, wskazując, że wyeliminowanie tych klauzul prowadzi także do upadku klauzuli ryzyka walutowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, co jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze niż zamierzone przez strony, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Sąd Najwyższy wyłączył przy tym dopuszczalność zastąpienia abuzywnych postanowień umownych przepisami dyspozytywnymi lub zwyczajami, przez zastosowanie średniego kursu NBP w oparciu o art. 358 § 2 k.c., ewentualnie w oparciu o wykładnię umowy przy zastosowaniu art. 65 k.c. (zob. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Wskazał, że jeżeli bez niedozwolonych postanowień umownych umowa nie może obowiązywać, a nie są spełnione przesłanki uzupełnienia luki przez regulację zastępczą i konsument nie wyraził świadomie i swobodnie woli sanowania postanowienia, umowa jest trwale bezskuteczna (nieważna), a podstawą tej nieważności jest art. 58 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23; z 9 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że najistotniejsze dla rozstrzyganej sprawy problemy prawne zostały już wszechstronnie rozstrzygnięte w ugruntowanym orzecznictwie sądów krajowych i unijnych. W związku z tym przedstawione w skardze kasacyjnej zagadnienia prawne i wątpliwości interpretacyjne nie mają waloru nowości i nie mogą przyczynić się do rozwoju prawa.

Końcowo należy wskazać, że według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Agnieszka Jurkowska-Chocyk

A.G.

[SOP]